ע"י שליח נפרע הקב"ה ממנו ע"י שליח פרעה דכתיב ביה °מי ה' אשר אשמע בקולו" נפרע הקב"ה ממנו בעצמו דכתיב °וינער ה' את מצרים בתוך הים" וכתיב °דרכת בים סוסיך וגו' סנחריב דכתיב °ביד מלאכיך חרפת ה'" נפרע הקב"ה ממנו ע"י שליח דכתיב °ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור מאה ושמונים וחמשה אלף וגו' ר' תנינא בר פפא רמי: כתיב °מרום קיצו וכתיב °מלון קיצו" אמר אותו רשע: בתחלה אחריב דירה של מטה ואחר כך אחריב דירה של מעלה. א"ר יהושע בן לוי מאי דכתיב °עתה המבלעדי ה' עליתי על המקום הזה להשחיתו, ה' אמר אלי עלה אל הארץ הזאת והשחיתה" מאי היא? דשמע לנביא דקאמר °יען כי מאס העם הזה את מי השלוח ההולכים לאט ומשוש את רצין ובן רמליהו" אמר רב יוסף אלמלא תרגומא דהאי קרא לא הוה ידענא מאי קאמר: חלף דקץ עמא הדין במלכותא דבית דוד דמדבר להון בנייח כמי שילוחא-דנגדין בנייח ואתרעיאו ברצין ובר רמליה" א"ר יוחנן מאי דכתיב °מארת ה' בבית רשע ונוה צדיקים יבורך: "מארת ה' °בבית רשע" זה פקח בן רמליהו שהיה אוכל מ' סאה גוזלות בקינוח סעודה "נוה צדיקים יבורך" זה חזקיה מלך יהודה שהיה אוכל ליטרא ירק בסעודה °ולכן הנה ה' מעלה עליהם את מי הנהר העצומים והרבים את מלך אשור" וכתיב °וחלף ביהודה שטף ועבר עד צואר יגיע" אלא מ"ט איעניש? נביא, אעשרת השבטים איתנבי, איהו יהיב דעתיה על כולה ירושלים, בא נביא וא"ל °כי לא מועף לאשר מוצק לה" א"ר אלעזר בר ברכיה אין נמסר עם עייף בתורה ביד מי המציק לו, מאי °כעת הראשון הקל ארצה זבולון וארצה נפתלי והאחרון הכביד דרך הים עבר הירדן גליל הגוים" לא כראשונים שהקלו מעליהם עול תורה, אבל אחרונים שהכבידו עליהן עול תורה וראויין הללו לעשות להם נס כעוברי הים וכדורכי הירדן, אם חוזר בו מוטב ואם לאו אני אעשה לו *גליל בגוים °אחרי הדברים והאמת האלה בא סנחריב מלך אשור ויבא ביהודה ויחן על הערים הבצורות ויאמר לבקעם אליו" האי *רישנא להאי פרדשנא! "אחרי הדברים והאמת" *(אחר מאי) אמר רבינא לאחר שקפץ הקב"ה ונשבע ואמר: אי אמינא ליה לחזקיה מייתינא ליה לסנחריב ומסרנא ליה בידך' השתא אמר- לא הוא בעינא ולא ביעתותיה בעינא, מיד קפץ הקב"ה ונשבע דמייתינא ליה שנאמר °נשבע ה' צבאות לאמר אם לא כאשר דמיתי כן היתה וכאשר יעצתי היא תקום, לשבור אשור בארצי ועל הרי אבוסנו וסר מעליהם עולו וסבלו מעל שכמו יסור" א"ר יוחנן אמר הקב"ה יבא סנחריב וסיעתו ויעשה אבוס לחזקיהו ולסיעתו °והיה ביום ההוא יסור סבלו מעל שכמך ועולו מעל צוארך וחובל עול מפני שמן" א"ר יצחק נפחא חובל עול של סנחריב מפני שמנו של חזקיהו שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, מה עשה-נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר: "כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו", בדקו: *מדן ועד באר שבע ולא מצאו עם הארץ, מגבת ועד אנטיפרס ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיאין בהלכות טומאה וטהרה ועל אותו הדור הוא אומר °והיה ביום ההוא יחיה איש עגלת בקר ושתי צאן וגו' ואומר °והיה ביום ההוא יהיה כל מקום אשר יהיה שם אלף גפן באלף כסף לשמיר ולשית יהיה": אע"פ שאלף גפן באלף כסף, לשמיר ולשית יהיה" °ואוסף שללכם אוסף החסיל" אמר להם נביא לישראל אספו שללכם, אמרו לו לבזוז-או-לחלוק? אמר להם כאוסף החסיל מה אוסף החסיל כל אחד ואחד לעצמו, אף שללכם כל אחד ואחד לעצמו, אמרו לו והלא ממון עשרת השבטים מעורב בו? אמר להם °כמשק גבים שוקק בו" מה גבים הללו מעלין את האדם מטומאה לטהרה אף ממונם של ישראל כיון שנפל ביד עובדי כוכבים מיד טיהר, (כדרב פפא דאמר רב פפא *עמון ומואב טהרו בסיחון) אמר רב הונא עשר מסעות נסע אותו רשע באותו היום שנאמר °בא על עית, עבר במגרון, למכמש יפקיד כליו עברו מעברה, גבע מלון לנו, חרדה הרמה, גבעת שאול נסה °צהלי קולך בת גלים, הקשיבה לישה, עניה ענתות, נדדה מדמנה יושבי הגבים העיזו" (°עוד היום בנוב לעמוד ינופף ידו הר בת ציון גבעת ירושלם) הני טובא הויין? "צהלי קולך בת גלים" נביא הוא דקאמר להו לכנסת ישראל: "צהלי קולך בת גלים"= בתו של אברהם יצחק ויעקב שעשו מצות כגלי הים "הקשיבה לישה" מהאי לא תסתפי אלא איסתפי מנבוכדנצר הרשע דמתיל כאריה שנא' °עלה אריה מסובכו וגו' מאי

על ידי שליח. דהיינו בזוי יותר אף הקב"ה נפרע ע"י שליח ונתבייש יותר: **כתיב מרום קצו.** בישעיה: **וכתיב מלון קצו.** במלכים. מרום קצו משמע דירה של מטה כדכתיב (ירמיה יז) מרום מראשון מקום מקדשנו, מלון קצו משמע דירה של מעלה בית מלון: **ה' אמר אלי עלה אל הארץ וגו' מאי היא.** היכי אמר לו הקב"ה להשחית: **יען כי מאס העם הזה וגו'.** ומשוש את רצין ובן רמליהו ואתרעו להשחית' ברצין ובר רמליהו: **מארת ה'.** שלא נשבע מכל מה שהיה אוכל: **ליטרא ירק.** במדה: **ועלה על כל אפיקיו.** שאמר לו הקב"ה עלה והשחת: **מ"ט.** מאחר שברשות הלך שנביא נתנבא עליו מאי טעמא איענש: **בא נביא ואמר לו.** כשבא על ירושלים: **כי לא מועף לאשר מוצק לה.** לא נמסר עמו של חזקיה שהוא עיף בתורה ביד סנחריב המציק לו: **כעת הראשון הקל ארצה זבולון וארצה נפתלי וגו' לא כראשונים.** עשרת השבטים שהקלו מעליהם עול תורה אבל אחרונים, עמו של חזקיה, הכבידו עליהם עול תורה והיינו דכתיב האחרון הכביד דרך הים עבר הירדן גליל הגוים ראויין הללו לעשות להם נס כיוצאי מצרים שעברו את הים וכדורכי הירדן: **אם חוזר בו סנחריב מוטב.** ואם לאו אעשה אותו גליל הגוים שמגלגל בחרפה בכל הגוים ל"א גליל לשון גללים. מ"ר: **אחרי הדברים והאמת האלה.** האמת משמע שהיה מדבר בחזקיהו שהיו עסוקין בתורה בא סנחריב מלך אשור ויבא ביהודה ויחן על הערים ויאמר לבקעם אליו: **האי רישנא להאי פרדשנא.** וכי מביאין דורון כזה לאדון כזה וכי מפני שהאמת בחזקיהו בא סנחריב: **רבינא אמר מאי "אחר הדברים והאמת אחר שקפץ הקב"ה ונשבע** להביא סנחריב והיינו "אמת" שחותמו וקיומו של הקדוש ברוך הוא אמת:

ויעשה אבוס. שיהיו כלם פגרים ויאכלו סוסיהם ובהמתם בתוך עצמות הפגרים כעין אבוס: **מגבת ועד אנטיפרס.** מקומות שבסוף התחומים: **אע"פ שאלף גפן באלף כסף.** שהן יקרים שאין להם רוב כרמים אפילו הכי לשמיר ולשית יהיה שמניחין אותן לאבוד ומבריים אותן והיו עוסקין בתורה: **לבזוז.** כל אחד ואחד לעצמו - או - לחלוק ביחד אותו ממון שנשאר מחיל סנחריב ל"א לחלוק לאחרים מה שאנו שוללים אבל אנו אסורים באותו שלל שממון שבזזו מעשרת השבטים מעורב בו דאיכא משום גזל: **כמשק גבים שוקק בו.** השקאה של ליטורות שמזלפין בהם מים נובעין השקו באותו ממון וטיהרתו דמה ליטורות הללו מעלין את האדם מטומאה לטהרה ע"י טבילה אף ממונם וכו' משק שו"ן בלע"ז: **בא על עית וגו'.** ומתרגמינן ומני רבני משרייתיה: **עברו מעברה גבע מלון וגו' יושבי הגבים העיזו.** ולא קא חשיב עוד היום בנוב לעמוד דההוא לאו מסע הוא אלא כדאמרינן לקמן אותו היום נשתייר מעונה של נוב: **הני טובא הוי.** די"ב הוא דאיכא: **נביא הוא.** קרא לצהלי קולך בת גלים הקשיבי לישה" דחשיבנא ביה תלתא בת גלים לישה עניה ענתות הנהו לאו מן חושבנא נינהו, דנביא הוא דקאמר להו לישראל וכו': **מהאי לא תסתפי.** שתנצל מידו היינו דכתיב "צהלי קולך" אלא אסתפי מנבוכדנצר שנמשל כאריה דכתיב ביה עלה אריה מסובכו והיינו דקאמר "הקשיבי לישה":

שמות ה
שם יד
חבקוק ג
מ"ב יט
שם
ישעיה לז
שם י
ישעיה ח
משלי ג
ישעיה ח
שם ח
שם כג
שם כג
דה"ב לב
[נ"א מאי אחר]
ישעיה יד
שם י/כז
שם ז/כא
שם/כג
שם לג/ד
שם
ישעיה י/כח
שם
שם
ירמיה ד

[גי' הערוך ערך גל ה' גלילה]

גי' הערוך ערך דשן דישנא וכתב המוסיף שהוא בלשון יון מתנה:

גיטין לח: חולין ס:

גליון הש"ס

גמ' בבית רשע זה פקח בן רמליהו · וכן גיטין דף נה ע"ב · אחרי אדם מפחד זה:

מבנה
פרעה/סנחריב

* ב' פירושים על "לחלוק"

מלכים ב: יט: כג
ביד מלאכיך חרפת ה' ותאמר ברב רכבי אני עליתי מרום הרים ירכתי לבנון ואכרת קומת ארזיו מבחור ברשיו ואבואה מלון קצה יער כרמלו

* מגורת דוד
רבים מאנשי יהודה מאסו במלכות בית דוד כי היתה חלשה מול מלכות אפרים ורצו במלכות פקח בן רמליהו